

Верховний
Суд

УХВАЛА

22 жовтня 2020 року

м. Київ

справа №805/13/16-а

адміністративне провадження №К/9901/26726/20

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду:

судді-доповідача - Бучик А.Ю.,

суддів: Мороз Л.Л., Стеценка С.Г.,

перевіривши касаційну скаргу Коравель Тетяни Юріївни на постанову Донецького окружного адміністративного суду від 29.02.2016 та ухвалу Донецького апеляційного адміністративного суду від 08.06.2016 у справі №805/13/16-а за позовом Коравель Тетяни Юріївни, до Уповноваженої особи Фонду гарантування вкладів фізичних осіб на ліквідацію Приватного акціонерного товариства "Всеукраїнський акціонерний банк" про зобов'язання вчинити дії,

УСТАНОВИВ:

Постановою Донецького окружного адміністративного суду від 29 лютого 2016 року у задоволенні позову відмовлено.

Ухвалою Донецького апеляційного адміністративного суду від 08 червня 2016 року постанову Донецького окружного адміністративного суду від 29 лютого 2016 року скасовано, провадження у справі закрито. Роз'яснено позивачам, право звернення до господарського суду.

Ухвалою Вищого адміністративного суду України від 12 грудня 2016 року касаційну скаргу Стрільця А.М. та Коравель Т.Ю. на ухвалу Донецького апеляційного адміністративного суду від 08 червня 2016 року повернуто скаргникам.

15.10.2020 Коравель Т.Ю. направила до Верховного Суду касаційну скаргу на

*301*11690840*1*2*

постанову Донецького окружного адміністративного суду від 29 лютого 2016 року та ухвалу Донецького апеляційного адміністративного суду від 08 червня 2016 року.

При вирішенні питання щодо можливості відкриття касаційного провадження за зазначеною касаційною скаргою суд виходить з такого.

Однією з основних засад (принципів) адміністративного судочинства є забезпечення права на касаційне оскарження судового рішення у випадках, визначених законом (частина третя статті 2 Кодексу адміністративного судочинства України).

Згідно з частиною першою статті 13 Кодексу адміністративного судочинства України (далі - КАС України) учасники справи, а також особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, свободи, інтереси та (або) обов'язки, мають право на апеляційний перегляд справи та у визначених законом випадках - на касаційне оскарження судового рішення.

Згідно з частинами першою – другою статті 328 КАС України учасники справи, а також особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, свободи, інтереси та (або) обов'язки, мають право оскаржити в касаційному порядку рішення суду першої інстанції після апеляційного перегляду справи, а також постанову суду апеляційної інстанції повністю або частково у випадках, визначених цим Кодексом. У касаційному порядку можуть бути оскаржені ухвали суду першої інстанції про забезпечення позову, заміни заходу забезпечення позову, ухвали, зазначені в пунктах 3, 4, 5, 12, 13, 17, 20 частини першої статті 294 цього Кодексу, після їх перегляду в апеляційному порядку.

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 333 КАС України, суд касаційної інстанції відмовляє у відкритті касаційного провадження у справі, якщо касаційну скаргу подано на судові рішення, що не підлягає касаційному оскарженню.

З огляду на те, що оскаржуване рішення суду першої інстанції не переглядалося в апеляційному порядку, колегія суддів вважає, що у відкритті касаційного провадження в частині оскарження цього судового рішення (постанови Донецького окружного адміністративного суду від 29 лютого 2016 року) слід відмовити.

Щодо оскарження ухвали суду апеляційної інстанції, суд зазначає таке.

Одночасно з касаційною скаргою заявлено клопотання про поновлення строку на касаційне оскарження судових рішень.

Згідно з підпунктом 14 пункту 1 Розділу VII "Перехідні положення" Кодексу адміністративного судочинства України в редакції Закону України від 03 жовтня 2017 року № 2147-VIII судові рішення, ухвалені судами апеляційної інстанції до

набрання чинності цією редакцією Кодексу, набирають законної сили та можуть бути оскаржені в касаційному порядку протягом строків, що діяли до набрання ним чинності.

Частиною другою статті 212 Кодексу адміністративного судочинства України (в редакції, яка діяла на час ухвалення оскаржуваного судового рішення суду апеляційної інстанції), визначено, що касаційна скарга на судові рішення подається протягом двадцяти днів після набрання законної сили судовим рішенням суду апеляційної інстанції, крім випадків, передбачених цим Кодексом, а в разі складення постанови в повному обсязі відповідно до статті 160 цього Кодексу – з дня складення постанови в повному обсязі.

Відповідно до частини п'ятої статті 245 цього ж Кодексу постанова або ухвала суду апеляційної інстанції набирають законної сили з моменту проголошення, а якщо їх прийнято за наслідками розгляду у письмовому провадженні, - через п'ять днів після направлення їх копій особам, які беруть участь у справі.

За правилами частини четвертої статті 214 Кодексу адміністративного судочинства України в редакції, яка діяла на час ухвалення оскаржуваного судового рішення суду апеляційної інстанції, касаційна скарга залишається без руху також у випадку, якщо вона подана після закінчення строків, встановлених статтею 212 цього Кодексу, і особа, яка її подала, не порушує питання про поновлення цього строку, або якщо підстави, вказані нею у заяві, визнані неповажними.

Аналогічні положення закріплені в частині третій статті 332 КАС України.

З матеріалів касаційної скарги вбачається, що оскаржувану постанову суд апеляційної інстанції ухвалив у відкритому судовому засіданні 08.06.2016.

В обґрунтування заяви про поновлення строку на касаційне оскарження позивачка зазначає, що первинно касаційну скаргу на ухвалу Донецького апеляційного адміністративного суду від 08 червня 2016 року нею було подано в строк, встановлений КАС України, проте Вищий адміністративний суд України ухвалою від 12.12.2016 касаційну скаргу повернув у зв'язку з неусунення недоліків. Проте, вона ні ухвали про залишення касаційної скарги без руху від 23.06.2016, ні ухвали про продовження процесуального строку від 01.08.2016, ні ухвали про повернення касаційної скарги від 12.12.2016 не отримувала, оскільки повернулась до м. Горлівки Донецької області, а у вказаному місті окупаційною владою так званої "ДНР" обмежений зв'язок та доступ до сайтів органів державної влади та державного управління України. Крім того, вказує, що вона є інвалідом III групи, а постійні бойові дії вплинули на її психо-емоційний стан. До того ж в грудні 2016 року в її дім потрапив снаряд, внаслідок чого вона проживала в знайомих або в підвалі, а тому через стрес

та безпорадний стан не цікавилась станом судової справи. Зазначає, що копію ухвали Вищого адміністративного суду України від 12.12.2016 отримала лише в жовтні 2020 року, направивши запит до Донецького окружного адміністративного суду.

Однак, скаржницею не було зазначено причин неможливості протягом тривалого часу ознайомлення з рухом касаційного провадження та повторно скористатись правом на касаційне оскарження.

Крім того, згідно з інформацією, наявною в Єдиному державному реєстрі судових рішень, ухвала Вищого адміністративного суду України від 12.12.2016 оприлюднена 03.01.2017.

Статтею 2 Закону України «Про доступ до судових рішень» визначено, що усі судові рішення є відкритими та підлягають оприлюдненню в електронній формі.

Відповідно до статті 3 цього Закону для доступу до судових рішень судів загальної юрисдикції Державна судова адміністрація України забезпечує ведення Єдиного державного реєстру судових рішень. Єдиний державний реєстр судових рішень - автоматизована система збирання, зберігання, захисту, обліку, пошуку та надання електронних копій судових рішень. Суд загальної юрисдикції вносить до Реєстру всі судові рішення і окремі думки суддів, викладені у письмовій формі.

Згідно з частинами першою, другою статті 4 Закону України «Про доступ до судових рішень» судові рішення, внесені до Реєстру, є відкритими для безоплатного цілодобового доступу на офіційному веб-порталі судової влади України. Загальний доступ до судових рішень на офіційному веб-порталі судової влади України забезпечується з дотриманням вимог статті 7 цього Закону.

Таким чином, про наявність ухвали про повернення касаційної скарги позивачка мала змогу дізнатись з Єдиного державного реєстру судових рішень з моменту її оприлюднення, тобто з 03.01.2017.

Статтею 129 Конституції України передбачено, що однією із засад судочинства визначено рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом.

Відповідно до частини першої статті 5 КАС України кожна особа має право в порядку, встановленому цим Кодексом, звернутися до адміністративного суду, якщо вважає, що рішенням, дією чи бездіяльністю суб'єкта владних повноважень порушені її права, свободи або законні інтереси, і просити про їх захист.

Згідно з частиною першою статті 13 КАС України учасники справи, а також особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, свободи, інтереси та (або) обов'язки, мають право на апеляційний перегляд справи та у визначених

законом випадках - на касаційне оскарження судового рішення.

Враховуючи викладене, особи, які беруть участь у справі, у разі, якщо не погоджуються із ухваленими судовими рішеннями, можуть скористатися правом їх оскарження у касаційному порядку, яке повинно бути реалізовано у встановленому вказаним Кодексом порядку.

Згідно з частиною першою статті 45 КАС України учасники судового процесу та їхні представники повинні добросовісно користуватися процесуальними правами. Зловживання процесуальними правами не допускається.

Відповідно до пункту шостого частини п'ятої статті 44 КАС України учасники справи зобов'язані виконувати процесуальні дії у встановлені законом або судом строки.

Законодавче обмеження строку оскарження судового рішення, насамперед, обумовлено специфікою спорів, які розглядаються в порядку адміністративного судочинства, а запровадження таких строків обумовлене досягненням юридичної визначеності у публічно-правових відносинах.

Відповідно до правових висновків Європейського Суду з прав людини, право на суд, одним з аспектів якого є право доступу до суду, не є абсолютним і може підлягати дозволеним за змістом обмеженням, зокрема, щодо умов прийнятності скарг. Такі обмеження не можуть зашкоджувати самій суті права доступу до суду, мають переслідувати легітимну мету, а також має бути обґрунтована пропорційність між застосованими засобами та поставленою метою (пункт 33 рішення у справі "Перетяка та Шереметьєв проти України" від 21.12.2010, заява №45783/05). Норми, що регулюють строки подачі скарг, безсумнівно, спрямовані на забезпечення належного здійснення правосуддя і юридичної визначеності. Зацікавлені особи мають розраховувати на те, що ці норми будуть застосовані (пункти 22-23 рішення у справі "Мельник проти України" від 28.03.2006, заява №23436/03).

В свою чергу, заявник зобов'язаний демонструвати готовність брати участь на всіх етапах розгляду, що стосуються безпосередньо його, утримуватися від використання прийомів, які пов'язані із зволіканням у розгляді справи, а також максимально використовувати всі засоби внутрішнього законодавства для прискорення процедури слухання (пункт 109 рішення у справі "Union Alimentaria Sanders S.A. v. Spain" від 07.07.1989).

Отже, встановлення процесуальних строків законом передбачено з метою дисциплінування учасників адміністративного судочинства та своєчасного виконання ними передбачених КАС України певних процесуальних дій.

Інститут строків в адміністративному процесі сприяє досягненню юридичної

визначеності у публічно-правових відносинах, а також стимулює учасників адміністративного процесу добросовісно ставитися до виконання своїх обов'язків. Ці строки обмежують час, протягом якого такі правовідносини можуть вважатися спірними; після їх завершення, якщо ніхто не звернувся до суду за вирішенням спору, відносини стають стабільними.

Підстави пропуску строку касаційного оскарження можуть бути визнані поважними, а строк поновлено лише у разі, якщо вони пов'язані з непереборними та об'єктивними перешкодами, труднощами, які не залежать від волі особи та унеможливили своєчасне, тобто у встановлений законом процесуальний строк подання касаційної скарги.

Отже, тільки наявність об'єктивних перешкод для своєчасної реалізації прав щодо оскарження судового рішення у касаційному порядку у строк, встановлений процесуальним законом, може бути підставою для висновку про пропуск строку касаційного оскарження з поважних причин.

Розглянувши вказане клопотання, суд вважає за необхідне відмовити в його задоволенні, оскільки скаржницею не наведено об'єктивних причин неможливості протягом тривалого часу (понад чотири роки) подати касаційну скаргу на ухвалу суду апеляційної інстанції чи дізнатись про рух касаційного провадження (якщо позивачка вважала, що касаційне провадження відкрито).

Згідно із частиною третьою статті 332 Кодексу адміністративного судочинства України касаційна скарга залишається без руху також у випадку, якщо вона подана після закінчення строків, установлених статтею 329 цього Кодексу, і особа, яка її подала, не порушує питання про поновлення цього строку або якщо підстави, вказані нею у заяві, визнані неповажними. При цьому протягом десяти днів з дня вручення ухвали про залишення касаційної скарги без руху особа має право звернутися до суду касаційної інстанції із заявою про поновлення строків або вказати інші підстави для поновлення строку.

З огляду на наведене, подана касаційна скарга підлягає залишенню без руху для надання скаржниці часу повідомити суд про інші поважні причини пропуску строку на касаційне оскарження та надати належні докази поважності такого пропуску.

Крім того, подана касаційна скарга не відповідає вимогам пункту 4 частини другої статті 330 КАС України, відповідно до якої у касаційній скарзі зазначається підстава (підстави), на якій (яких) подається касаційна скарга з визначенням передбаченої (передбачених) статтею 328 цього Кодексу підстави (підстав).

Суд касаційної інстанції не може самостійно визначати підстави касаційного

оскарження, такий обов'язок покладено на особу, яка оскаржує судові рішення, оскільки в ухвалі про відкриття касаційного провадження зазначаються підстава (підстави) відкриття касаційного провадження (частина третя статті 334 КАС України), а в подальшому саме в межах доводів та вимог касаційної скарги, які стали підставою для відкриття касаційного провадження, суд касаційної інстанції переглядає судові рішення (частина перша статті 341 КАС України).

Отже, відсутність у касаційній скарзі визначених законом підстав касаційного оскарження або їх некоректне (помилкове) визначення, або визначення безвідносно до предмета спору у конкретній справі, у якій подається касаційна скарга, може унеможливити в подальшому її розгляд.

У зв'язку з викладеним, скаржниці необхідно подати уточнену касаційну скаргу, зміст якої щодо підстав для касаційного оскарження судового рішення має бути викладено з урахуванням мотивів, наведених у цій ухвалі.

Колегія суддів звертає увагу на необхідність врахування скаржницею, що відповідно до статті 341 КАС України суд касаційної інстанції не має права встановлювати або вважати доведеними обставини, що не були встановлені у рішенні або постанові суду чи відхилені ним, вирішувати питання про достовірність того чи іншого доказу, про перевагу одних доказів над іншими, збирати чи приймати до розгляду нові докази або додатково перевіряти докази. У суді касаційної інстанції не приймаються і не розглядаються вимоги, що не були предметом розгляду в суді першої інстанції. Зміна предмета та підстав позову у суді касаційної інстанції не допускається.

Відповідно до частин другої і шостої статті 332 КАС України до касаційної скарги, яка не оформлена відповідно до вимог, встановлених статтею 330 цього Кодексу, застосовуються положення статті 169 цього Кодексу.

На підставі вищенаведеного та керуючись положеннями статей 329-330, 332, 333 КАС України,

УХВАЛИВ:

Відмовити у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою Коравель Тетяни Юріївни на постанову Донецького окружного адміністративного суду від 29 лютого 2016 року у справі №805/13/16-а.

Визнати неповажними причини пропуску строку на касаційне оскарження ухвали Донецького апеляційного адміністративного суду від 08 червня 2016 року у справі №805/13/16-а.

Касаційну скаргу Коравель Тетяни Юріївни на ухвалу Донецького апеляційного

адміністративного суду від 08 червня 2016 року у справі №805/13/16-а залишити без руху.

Надати скажниці десятиденний строк з дня отримання копії цієї ухвали для усунення недоліків касаційної скарги, а саме:

- вказати інші (поважні) причини пропуску строку на касаційне оскарження;
- надати уточнену касаційну скаргу, зміст якої щодо підстав для касаційного оскарження судового рішення має бути викладено з урахуванням мотивів, наведених у цій ухвалі.

Зазначений строк може бути продовжений за заявою скажника, якщо неможливість вчинення відповідної процесуальної дії зумовлена обмеженнями, впровадженими у зв'язку з карантинном.

Роз'яснити, що у разі, якщо скажницею у строк, визначений судом, не подано заяву про поновлення строку на касаційне оскарження або наведені підстави для поновлення строку касаційного оскарження будуть визнані судом неповажними, суд касаційної інстанції відмовляє у відкритті касаційного провадження у справі. У разі невиконання вимог цієї ухвали в іншій частині в установлений судом строк касаційна скарга разом із доданими до неї матеріалами буде повернута скажниці.

Ухвала набирає законної сили з моменту її підписання й оскарженню не підлягає.

Суддя-доповідач

А. Ю. Бучик

Судді:

Л. Л. Мороз

С. Г. Стеценко

